

HUKUK
ÖZİŞİK
NOTLAR 1996

VERGİ HUKUKU

BAHAR-FİNAL

0 505 346 19 98

@ozisikhukuknotlar

Bizi Tercih Ettiğin İçin **TEŞEKKÜR EDERİZ**

Tek bildiğim hiçbir şey
bilmediğimdir.

Sokrates

Shopier Mağazamız Üzerinden
2/3/4/6 Taksitle
Alışveriş yapabilirsiniz.

OZISIKHUKUKNOTLAR

Instagram Üzerinden Bizi Takip Edip
Merak Ettikleriniz Hakkında Soru
Sorabilirsiniz Teşekkür Ederiz. !

GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER

Asıl kaynağımız 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu olacak. Kanun beş kısımdan oluşmaktadır ve 124 asıl madde bulunur. 1. Kısımda (m.1-8) mükellefiyet kavramından, 2. Kısımda (m.9-36) muafiyet ve istisnalardan, 3. Kısımda (m.37-82) gelirin unsurlarının tespitinden, 4. Kısımda (m.83-116) verginin tarhından ve 5. Kısımda (m.117-124) verginin ödenmesinden bahsedilmektedir.

Gelir kavramı iktisadi de bir kavram olduğundan GVK kendi gelir tanımını yapmıştır. İktisadi açıdan gelir kavramı kişinin ekonomik gücündeki artışı ifade eder. Vergi hukuku açısından gelirden bahsedebilmemiz için ise iktisaden gelir olması yetmez aynı zamanda vergilendirilebilir bir gelir olması gerekmektedir.

GVK M.1 gerçek kişilerin gelirleri gelir vergisine tabidir. Gelir bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır.

GELİR VERGİSİNİN GENEL NİTELİKLERİ

1. Gelir vergisi kendisine mükellef olarak gerçek kişiyi muhatap almaktadır.
2. Kanundaki mükellef ile verginin nihai ödeyicisi yani fiili mükellef aynı kişi ise dolaysız vergilerden, kanuni mükellef ile fiili mükellef farklı olduğu zaman ise dolaylı vergilerden söz etmekte idik. Kanunda gelir vergisinin gerçek kişiler olduğu yazılı olduğundan gelir vergisini geliri elde eden gerçek kişi ödemektedir. Yani bu durumda kanuni mükellef ile fiili mükellef aynı kişi olduğu için gelir vergisi dolaysız bir vergi olmaktadır.
3. Gelir vergisi subjektif bir vergidir. Gerçek kişinin geliri vergilendirilirken sadece gerçek kişinin gelirinin miktarına değil aynı zamanda ailevi durumuna, şahsi özel durumlarına (engellilik vs.) bakılarak vergilendirme yapılmasına verginin şahsiliği(sübjektifliği) denilmektedir. Yani bir başka deyişle bu şekilde vergi kişiselleştirilmiş olmaktadır. Örneğin subjektif bir vergi olmadığı zaman (KDV gibi) vergiyi kim öderse ödesin aynı miktarda ödenmektedir; bir su alırken A kişisi ile B kişinin aynı miktarda KDV ödemesi durumu objektif vergidir.
4. Gelir vergisinin matrahı değer esaslı yani ad valorem matrahtır. 103. Maddeye baktığımız zaman artan oranlı gelir tarifesinin uygulandığını görmekteyiz. Artan oranlı gelir tarifesi; gelir vergisinde, veraset ve intikal vergisinde ve değerli konut vergisinde bulunmaktadır. Yani matrah arttıkça matraha uygulanan oran artmaktadır. Bir başka deyişle çok kazananın çok, az kazananın az vergi almayı amaçlamaktadır. Gelir vergisinde ayırma kuramı da uygulanmaktadır. Ayırma kuramı; emek gelirleriyle sermaye gelirlerinin ayrıştırılarak emek gelirleri lehine vergilendirme yapılmasıdır. Ayırma kuramı emek gelirlerinin korunması gereken, daha dezavantajlı ve korunması gereken mantığına dayanmaktadır. Bunu gören yasa koyucu da 103. Maddedeki artan oranlı matrah cetvelini ücretliler lehine düzenlemiştir.

Yani gelir vergisi açısından ücretlilerin emek gelirlerini sermaye gelirleri karşısında korumaya yönelik bir uygulama vardır.

5. Gelir vergisinin konusu gelirdir. Verginin konusu o kanuna adını verir. Verginin konusu, verginin üzerinden alındığı iktisadi ya da fiziki unsurdur. Yani vergiyi neyin üzerinden alıyorsak o, verginin konusudur. Ancak vergiyi neyin üzerinden hesaplıyorsak o matrahtır ve matrah matematiksel bir kavramdır.

GELİR KAVRAMI

GVK M.1 gerçek kişilerin gelirleri gelir vergisine tabidir. Gelir bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır.

****Hocamız gelir vergisini özümseyebilmek adına bu tanımı bilmemizin çok önemli olduğunu belirtti.**

Bu tanımda yer alan gelir kavramı vergilendirilebilir gelirdir. Gelirden bahsedebilmemiz için gerçek kişi olması gerekir. Yani gerçek kişilerden başkasının gelirinin gelir vergisine tabi olması mümkün değildir. Ancak TBK'de düzenlenen adi şirket ve bazı şahıs şirketleri kurumlar vergisi mükellefi olarak sayılmadıklarından bunların gelirleri ortakları itibarı ile gelir vergisine tabi tutulmaktadır. Gelirin bir takvim yılı içerisinde elde edilmiş olması gerekmektedir (1 Ocak-31 Aralık). Gelir kazanç şeklinde de karşımıza çıkabilir irat şeklinde de karşımıza çıkabilir. Eğer ki sermayenin bir getirisi söz konusu ise irat karşımıza çıkar. Ancak üretim faktörlerinden emek işin içine giriyorsa kazanç söz konusu olur. Gelir elde edilmediği sürece vergilendirilebilir gelirden söz edemeyiz. Elde etmek ise tahsil esası ve taahhuk esası olmak üzere ikiye ayrılır. Tahsil esası, fiili olarak parayı cebimize koymak olarak belirtilebilir yani ödemenin yapılmasıdır. Taahhuk esasında ise parayı fiili olarak elde etmemiş olsak bile hukuken bir alacağın alacaklısı durumuna gelmemiz yeterlidir. Gelirin net tutarı vergilendirilebilir.

GELİRİN UNSURLARI

GVK M.2 Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır:

1. Ticarî kazançlar,
2. Ziraî kazançlar,
3. Ücretler,
4. Serbest meslek kazançları,
5. Gayrimenkul sermaye iratları,
6. Menkul sermaye iratları,
7. Diğer kazanç ve iratlar.

Yani vergilendirilebilir gelirden söz edebilmek için hem ilk maddedeki tanıma bakmamız gerekir hem de bu kavramın ikinci maddedeki unsurlardan birisi olması gerekir. Aksi takdirde gelir vergisi kanunu kapsamında olmayan bir kavramdan söz edilir. Gelir geneldir. Bütün vergi unsurlarının birlikte vergilendirilmesi/ tek bir beyannamede toplanması 'üniter sistem' dir. Türk Vergi Sistemi bunu benimsemiştir.

****GELİRİ AÇIKLAYAN TEORİLER**

1. Kaynak Teorisine Göre Gelir: Belirli bir kaynaktan, üretim faktörlerinin üretim sürecinde yarattıkları düzenli ve nakdi gelirleri ifade eder.
2. Net (Safi) Artış Teorisine Göre Gelir: Belirli bir dönemde, mükellefin servetinde meydana gelen artış olarak ifade edilir.

Türkiye'deki uygulamada, yedi tane olan gelir unsurlarından ilk altısı (ticari kazançlar, zirai kazançlar, ücretler, serbest meslek kazançları, gayrimenkul sermaye iratları, menkul sermaye iratları) açısından kaynak teorisi benimsenmiştir. Diğer kazançlar ve iratlar bakımından ise safi artış teorisi benimsenmiştir

VERGİLENDİRİLEBİLİR GELİRİN ÖZELLİKLERİ

****Bu özellikler esas olarak GVK M.1' den çıkartılmaktadır.**

1. Gelir gerçek kişiye ait olmalıdır.
2. Gelir yıllık olmalıdır. 2020 yılının vergisi 2021 yılında ödenir. Takvim yılı vergilendirme dönemidir. Takvim yılının istisnaları bulunmaktadır. Mesela özel hesap dönemi kullanılabilir ancak bunun için Maliye Bakanlığından izin alınması gerekmektedir. Örneğin 1 Mart- 28 Şubat olarak özel hesap dönemi kullanılabilir. İkinci istisna ise kıst dönemidir. Örneğin ölüm tarihinde 12 ay doldurulmamıştır ancak mükellefiyet kaydının silinmesi gerekir veya işi bırakan tacirler için de işin bırakıldığı tarihte mükellefiyet kaydının silinmesi gerekir. Ve bunlar gibi durumlar kıst dönemini oluşturur.
3. Gelir elde edilmiş olmalıdır. Gelirin elde edilmesi vergiyi doğuran olaydır.
 - a) Tahsil esasına göre; gelirin vergilendirilebilmesi için kişinin eline geçmesi gerekir.
 - b) Taahhuk esasına göre; henüz elde edilmese de kesinleşmişse vergilendirilir

*İlk iki gelir unsuru bakımından (ticari kazançlar ve zirai kazançlar) taahhuk esas belirlenmiştir. Diğer gelir unsurları bakımından ise tahsil esas benimsenmiştir. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki menkul sermaye iratları bakımından kimi uygulamaları bakımından tahsil esas benimsenirken kimi uygulamaları bakımından ise taahhuk esas benimsenmiştir ve doktrinde bu konuda herhangi bir görüş birliği yoktur.

4. Gelir gerçek olmalıdır (gerçek olmayan gelir: götürü).
5. Gelir safi olmalıdır.
6. Gelir kanunda sayılan kazanç ve iratlardan olmalıdır.

GELİR VERGİSİNDE MÜKELLEFİYET

Mükellef (tam ve sağ doğmuş olmak koşuluna bağlı olarak), gelir elde eden gerçek kişidir.

Şirketlerin, şirket niteliği olmayan kurumların, tüzel kişilerin veya tüzel kişiliği olmayan şirketlerin veya Medeni Kanunda tanımlanmış olan ve aşağıda açıklanan gerçek kişilerin yani insanların dışında herhangi bir şeyin yani gelir vergisinin mükellefi olması mümkün değildir.

Gelir elde edebilmek için kanuni ehliyet şartı aranmaz. Küçükler, kısıtlılar, ve temyiz kudretini haiz olamayanlar da gelir elde etmeleri halinde vergi mükellefi olurlar.

TAM MÜKELLEFİYET

GVK M.3 – Aşağıda yazılı gerçek kişiler Türkiye içinde ve dışında elde ettikleri kazanç ve iratların tamamı üzerinden vergilendirilirler:

1. Türkiye'de yerleşmiş olanlar;
2. (Değişik: 19/2/1963-202/1 md.) Resmi daire ve müesseselere veya merkezi Türkiye'de bulunan teşekkül ve teşebbüslere bağlı olup adı geçen daire, müessese, teşekkül ve teşebbüslerin işleri dolayısıyla yabancı memleketlerde oturan Türk vatandaşları (Bu gibilerden, bulundukları memleketlerde elde ettikleri kazanç ve iratları dolayısıyla Gelir Vergisine veya benzeri bir vergiye tabi tutulmuş bulunanlar, mezkûr kazanç ve iratları üzerinden ayrıca vergilendirilmezler.)

Tam mükellefler hem Türkiye'de hem yurt dışında elde ettikleri gelirlerden dolayı Türkiye'de gelir vergisine tabidirler. Tam mükellef olmanın şartları, Türkiye'de yerleşmiş olmak ve Türkiye Cumhuriyeti'nin yurt dışındaki resmi ve özel kurumlarında görevli TC vatandaşı olmaktır. Türkiye'de yerleşmiş olmanın şartı ise ikametgahın

Türkiye’de bulunması veya altı aydan fazla Türkiye’de bulunmaktır. Söz konusu altı aylık sürenin kesintisiz olması gerekmemektedir ancak tek bir takvim yılı içerisinde olması şarttır.

DAR MÜKELLEFİYET

GVK M.6 Türkiye’de yerleşmiş olmayan gerçek kişiler sadece Türkiye’de elde ettikleri kazanç ve iratlar üzerinden vergilendirilirler.

Dar mükellefler sadece Türkiye’de elde ettikleri gelirlerden dolayı Türkiye’de gelir vergisine tabidirler. Dar mükellef olmanın şartları, ikametgahın Türkiye’de bulunmaması ve bir takvim yılında altı aydan fazla Türkiye’de oturmamadır. İkinci şartın istisnalarını ise geçici görev, iş vb. amaçlarla Türkiye’de bulunan iş-bilim insanı, memur; hastalık, tedavi nedeniyle Türkiye’ye gelenler; tutuklu, hükümlü olup Türkiye’de bulunanlar oluşturmaktadır.

DİPLOMAT MUAFLIĞI

GVK M.15 Yabancı Devletlerin Türkiye’de bulunan elçi, maslahatgüzar ve konsolosları (Fahri konsoloslar hariç) ile elçilik ve konsolosluklara mensubolan ve o memleketin uyrukluğunda bulunan memurları, Türkiye’de resmi bir göreve memur edilenler bu sıfatlarından dolayı ve karşılıklı olmak şartıyla Gelir Vergisinden muaftırlar. Bu muaflığın menkul sermaye iradı üzerinden tevkif suretiyle alınan vergiye şümulü yoktur.

Mütekabiliyet (karşılıklı olmak) esası vardır. Ancak fahri konsoloslar bu istisnadan yararlanabilir. Örneğin Özbekistan’ın büyük elçisi Türkiye’de diplomat muaflığı kapsamında gelir vergisinden muaf olur ancak Özbekistan büyük elçisinin bankada vadeli hesabı bulunması ve faiz geliri elde etmesi (yani menkul sermaye iradı) durumunda diplomat muaflığı söz konusu olmayacaktır. Özbekistan büyük elçisinin diplomat muaflığından faydalanabilmesi için aynı zamanda Türkiye büyük elçisinin de Özbekistan’da diplomat muaflığından faydalanabilmesi gerekmektedir.

ÜCRET İSTİSNASI

Yabancı elçilik ve konsoloslukların 15. Maddeye girmeyen memur ve hizmetlileri, örneğin Özbekistan büyük elçiliğinde çalışan İngiliz fahri uyrukluğundaki bir kişiye aldıkları ücretlerin kapsam dışında tutulmaması için kanunun 16. Maddesinde ücret istisnası düzenlenmiştir. Bunlar da yine mütekabiliyet esasına tabidir.

GVK M.16 Yabancı elçilik ve konsoloslukların 15 inci maddeye girmeyen memur ve hizmetlilerinin yalnız bu işlerinden dolayı aldıkları ücretler karşılıklı olmak şartıyla Gelir Vergisinden istisna edilir.

Not: Vergiyi doğuran olayın yasaklanmış olması ve suç teşkil etmesi bunun vergilendirilmesi önünde engel değildir. Örneğin uyuşturucu ticaretinden elde edilen gelir vergilendirilebilmektedir. Bizim için önemli olan kanundaki gelir tanımına uyup uymamasıdır.

TİCARİ KAZANÇ VE VERGİLENDİRİLMESİ (GVK M.37-M.51)

GVK- M.37 – Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır.

Yasa koyucu burada kapsayıcı bir tanım yapmıştır. Gelir Vergisi Kanunu'na genel olarak baktığımız zaman ticari kazancın, ticari faaliyetin, sınai faaliyetin ayrıyeten düzenlenmemiş olduğunu görmekteyiz. Dolayısıyla burada aklımıza çözüm olarak ilk gelen Türk Ticaret Kanunu'ndan yararlanmak olmalıdır. Burada belirtmek gerekir ki GVK'de TTK'ye açıkça bir atıf da yapılmış değildir ancak bununla birlikte bunu engelleyen bir durum da söz konusu değildir. Bu sebeple zımni bir şekilde atıf yapıldığını kabul etmek gerekmektedir.

Ticaret Hukuku bakımından ticari işletmenin ayırt edici özelliklerine baktığımız zaman gelir sağlama amacı, devamlılık unsuru, bağımsızlık ve esnaf faaliyeti sınırlarının aşılmasından söz edildiğini görmekteyiz. Bu noktada ticari faaliyet; emek, sermaye ve girişimin üretim sürecine katılmasıyla bağımsız karakterde ve devamlılık gösterecek şekilde yapılan her türlü alım, satım, kiralama, aracılık gibi faaliyetlerin yapılmasıdır gibi bir çıkarım yapmak mümkündür. Yani emek ve sermaye işin içine birlikte dahil olmaktadır. Belirtmemiz gerekir ki söz konusu kazancın ticari kazanç kapsamında olabilmesi için, GVK'de düzenlenen benzer nitelikteki gelir tiplerinden zirai kazanç ve serbest meslek kazancına da girmemesi gerekir.

****TTK- M.3** Bu Kanunda düzenlenen hususlarla bir ticari işletmeyi ilgilendiren bütün işlem ve fiiller ticari işlerdendir.

Sınai faaliyet için ise genel itibariyle üretim faaliyetlerine ilişkin olduğunu söylemek mümkündür. Yani ham madde veya yarı mamül malların teknik vasıtalarla işlenerek mamül mal haline getirilmesi süreci ana hatlarıyla ticari kazanç içerisinde vergilendirilen sınai faaliyeti oluşturmaktadır.

Ticari faaliyetten söz edebilmemiz için kesinlikle süreklilik unsurunu barındırması gerekmektedir. Yani geçici nitelik taşıyan veya tesadüfi faaliyetlerin ticari faaliyet niteliğini taşımadığını söylemek mümkündür. Devamlılık unsuru ara vermeden çalışmak anlamına gelmemektedir. Örneğin bir salça fabrikasının veya bir turizm işletmesinin işlerinin yoğun olduğu dönemler olmakta ve sezonu kapalı olduğu dönemler olmaktadır. Burada faaliyetin tesadüfi nitelik taşımaması veya ticari bir organizasyon dahilinde olmasından yola çıkarak devamlılık unsurunun olduğunu söylemekteyiz. Yani devamlılık unsuru aslında subjektif bir unsurdur. Bir diğer unsurumuz ise devamlılık unsurunun ticari bir organizasyon dahilinde yapılıyor olması gerekliliğidir. Ticari organizasyonun varlığını; işletmenin bir işyeri tutularak açılması, işletmenin ticaret siciline kaydedilmesi, işyerinde çalıştırılmak üzere personel istihdam edilmesi, ticari emtialar alınması gibi göstergelerden anlayabiliriz.

Sonuç olarak ticari ve sınai faaliyetler; üretim, inşaat, pazarlama, dağıtım gibi çok geniş çaplı bir yelpazede karşımıza çıkmaktadır.

Kanun koyucu GVK M.37'de ticari kazanç sayılan haller adı altında bir düzenleme yapmıştır ve bu sayılan haller için devamlılık unsuru ve ticari organizasyon varlığına bakılmasına gerek yoktur, bu haller her halükarda ticari faaliyet olarak sayılmaktadır.

GVK-M.37 – Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır. Bu kanunun uygulanmasında, aşağıda yazılı kazançlar ticari kazanç sayılır:

1. Maden, taş ve kireç ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri ile tuğla ve kiremit harmanlarının işletilmesinden;
2. Coberlik işlerinden;
3. Özel okul ve hastanelerle benzeri yerlerin işletilmesinden;
4. Gayrimenkullerin alım, satım ve inşa işleriyle devamlı olarak uğraşanların bu işlerinden;
5. Kendi nam ve hesaplarına menkul kıymet alımsatımı ile devamlı olarak uğraşanların bu faaliyetlerinden;

6. Satın alınan veya trampa suretiyle iktisap olunan arazinin iktisap tarihinden itibaren 5 yıl içinde parsellenerek bu müddet içinde veya daha sonraki yıllarda kısmen veya tamamen satılmasından; elde edilen kazançlar.

Parsellemenin mutlaka beş yıl içerisinde yapılması gerekir. Dolayısıyla bu süre içerisinde parsellenmeyerek satılan gelirlerde süreklilik özelliği taşımadığı, ayrıca iktisabın mutlaka satın alma veya trampa şeklinde olması gerektiği başka şekillerdeki iktisabın (örneğin bağış, miras gibi) ticari kazançta konu olmaması söz konusudur. Beş yıllık süre içerisinde satın alınan veya trampa suretiyle iktisap edilen arazinin beş yıl içerisinde veya daha sonra satılmasının da bir önemi yoktur. Ayrıca satın alma veya trampa suretiyle iktisap olunmayan arazinin beş yıllık süre içerisinde satılması ticari kazanç değildir.

7. Diş protezciliğinden elde edilen kazançlar.

Kolektif ortaklıklarda ortakların, adi veya eshamlı komandit ortaklıklarda komandite ortakların ortaklık karından aldıkları paylar şahsi ticari kazanç hükmündedir.

Ticari kazanç, Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve bu kanunda yazılı gerçek (Bilanço veya işletme hesabı esas) veya basit usullere göre tesbit edilir.

Özel okul ve hastanelerle benzeri yerleri işleten serbest meslek erbabı, serbest meslek kazançlarını da işletmenin kayıtlarına ithal edebilirler.

Ticari işletmeye ait olan bina, taşıt gibi gayrimenkul ve demirbaşların satışı, kiralanması karşılığı elde edilen gelir de ticari kazançtır. Ticari işletmeye ait değilse bu gelir gayrimenkul sermaye iradı olarak değerlendirilir.

Otelcilik, nakliyecilik, bankacılık, sigortacılık gibi hizmet sektöründe yer alan faaliyetlerde herhangi bir mal üretimi olmamasına rağmen, hizmet üretimi sayıldığından ticari kazançtır. Ticari ve sınai özellikte değildir ancak TTK'de böyle kabul edilmişlerdir.

Çiftçiye ait olup zirai işletmeye dahil edilmeyen biçerdöver veya bu mahiyetteki bir motorlu araç veya on yaşına kadar ikiden fazla traktörün işletilmesinden elde edilen gelirler de ticari kazanç sayılmaktadır.

TİCARİ KAZANCIN NİTELİKLERİ

- Emek ve sermayeden oluşur.
Sadece sermaye söz konusu olsaydı – menkul sermaye iradı
Sadece emek olsaydı- ücret
Nitelikli emek olsaydı- serbest meslek kazancı
Ticari kazançta bazen emek yoğun olmaktadır (ayakkabı boyacılığı) bazen de sermaye yoğun olmaktadır. Ancak genelde sermaye yoğun olmaktadır. İki unsurun bir arada olması zorunludur, bu iki unsur bir araya getiren kişi ise müteşebbistir.
- Girişimcilik de önemlidir.
Doğal kaynakların da önemli olduğu ticari kazançta bu faktör sermaye içerisinde değerlendirilebilir.
- Süreklidir.
Bu bağlamda süreklilik daimilik anlamına gelmemektedir.
Sürekli olmayan bir faaliyet sonucu elde edilen kazanç ise GVK'nin yedinci gelir unsuru kapsamında arazi kazanç kabul edilir ve bu kapsamda vergilendirilir.

Danıştay 3.D.K,2003/4436. Süreklilik, "....bir işlemin devamlılık taşıdığı ise işlemin aynı vergilendirme döneminde yinelenmesi ya da önceki vergilendirme döneminde de yapılmış olmasına göre belirlenebilir."

4. Organizasyon (işyeri) aracılığıyla yürütülür.

Faaliyetin devamlı olarak, ticari bir organizasyon içinde yapılması anlamına gelmektedir. Örneğin açılan işyerinin ticaret siciline kaydedilmesi, işyerinde kullanmak üzere herhangi bir emtia alımı yapılması, personel istihdam edilmesi gibi durumlar ticari organizasyonun varlığını göstermektedir.

NOT; Ticari kazançta atfedilebilecek üç temel özellikten (sermaye yoğun, sürekli, bir organizasyon içerisinde yürütülmesi) en önemlisi sürekliliktir. Zira bir faaliyetin süreklilik niteliği taşımadığı sürece ticari kazanç özelliği taşıması mümkün değildir. Ancak diğer özellikler daha esnekler. Süreklilik niteliği taşımayan ise ticari kazançta göre değil yedinci gelir unsuru olan diğer kazanç ve iratlar olan arizi kazançlar olarak vergilendirilecektir.

TİCARİ KAZANCIN TESPİTİ VE VERGİLENDİRME REJİMİ

- Vergilendirmede net ticari kazanç esas alınır. Yani vergi, safi tutar üzerinden hesaplanacaktır. Safi tutara ulaşabilmek için işin elde edilmesi ile ilgili giderler brüt ticari kazançtan indirilir.
****SAFİ TUTAR = GAYRİSAFİ HASILAT – GİDERLER**
- Net ticari kazancın tespiti mükelleflerin özelliklerine göre farklı usuller belirlenir.

***GERÇEK USUL**

- Bilanço Esası
- İşletme Hesabı Esası

***BASİT USUL**

Ticaret hukuku açısından büyük önem taşıyan tacir-esnaf ayrımı gelir vergisi açısından aynı öneme sahip değildir ve bu husus önemli bir noktadır. Çünkü zaten esnaf da bir ticaret erbabı sayılmakla beraber onun geliri vergiden muaf tutulmuştur. Ve basit usulün altında da, basit usulün niteliklerini taşımayan bir grup olarak, üçüncü bir kategori olarak bunu görürüz. Mükellefiyet açısından katman katman bir yapı söz konusudur. İlk basamakta kendisini ve ailesini geçindirecek kadar yani daha az gelir elde ettiği varsayılan esnaf, daha sonra bir üst kademe elde ettiği düşünülen basit usul ve daha da fazla gelir elde eden tacirler arasında gerçek usul söz konusudur. Böyle üç katman halinde bir sınıflandırma mevcuttur ve tacirler gelir vergisi açısından bu şekilde sınıflandırılmaktadır. Ama esnaf zaten muaf tutulduğu için net ticari kazancın vergilendirilmesinde gerçek usul ve basit usul olmak üzere iki tane usul bulunmaktadır. Gerçek usul de kendi içerisinde bilanço esası ve işletme hesabı esası olarak ikiye ayrılmaktadır. Bilanço esası daha üst gelir elde eden tacirler açısından söz konusudur. Burada öz sermaye esası ve birinci sınıf tacirler için içine girer. İkinci sınıf tacirler ise işletme hesabı esasına göre vergilendirmektedir. Bu tasnif mükelleflerin defter tutma yükümlülüğünü etkilemektedir.

(bunları haftaya ayrıntılı olarak işleyeceğiz.)

İNDİRİLEBİLECEK GİDERLER

GVK-M.40 – Safi kazancın tesbit edilmesi için, aşağıdaki giderlerin indirilmesi kabul edilir:

1. Ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderler.

*Aydınlatma, ısıtma, su, elektrik, telefon giderleri, işyeri kirası, araç ve makine kiralari, kırtasiye, temsil, ağırlama giderleri, reklam giderleri. (tek tek sayılabilmesi mümkün değildir. İndirim konusu yapılabilmesi için ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilebilmesi ile aralarında bir illiyet bağının varlığı gereklidir.)

2. Hizmetli ve işçilerin iş yerinde veya iş yerinin müstemilatında iase ve ibate giderleri, tedavi ve ilaç giderleri, sigorta primleri ve emekli aidatı

*Eğer işveren işçiler için işyerinde veya işyerinin müstemilatında yemek vermişse veya işçilerin barınma ihtiyacını karşılamışsa mesela onlara konut sağlanmasında yardımcı olmuşsa bunların indirilmesine izin verilmektedir. Yapılan ilaç ve tedavi giderlerinin tamamı indirim konusu yapılabilir. Giyim giderleri işle ilgili olan ve işin terki halinde işyerinde bırakılan giyim eşyalarıdır.(tulum, kazak, iş önlüğü, tek tip elbise..)

3. İşle ilgili olmak şartıyla, mukavelenameye veya ilama veya kanun emrine istinaden ödenen zarar; ziyan ve tazminatlar;

4. İşle ilgili ve yapılan işin ehemmiyeti ve genişliği ile mütenasip seyahat ve ikamet giderleri (Seyahat maksadının gerektirdiği süreye maksur olmak şartıyla);

5.Kiralama yoluyla edinilen veya işletmeye dahil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri

*Taşıtlar, işletmenin faaliyetleriyle ilgili kullanılmalıdır. Özel işlerde kullanıldıkları sürece gider yazılamaz. Bu giderler, bakım, onarım, lastik değişimi gibi giderlerdir. Ancak taşıtın değerini artıran harcamalar gider olarak yazılamaz. Örneğin taşıta karoser yapılması veya motorunun değiştirilmesi gibi. İşletmeye ait olmayan araçlar için yapılan giderler taşıt işletmede kullanılsa bile gider olarak yazılamaz.

TAŞIT GİDERLERİ İLE İLGİLİ TUTARLAR

GVK'nin 40. Maddesinin ilk fıkrasının,

1 numaralı bendinde yer alan kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedeli 17.000 TL

1 numaralı bendinde yer alan gider olarak indirim konusu yapılabilecek özel tüketim vergisi ve katma değer vergisinin toplam tutarı 440.000 TL

7 numaralı bendinde yer alan amortisman olarak indirim konusu yapılabilecek tutar, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç 500.000 TL, vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilinin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde 950.000 TL olarak belirlenmiştir.

6.İşletme ile ilgili olmak şartıyla; bina, arazi, gider, istihlak, damga, belediye vergileri, harçlar ve kaydiyeler gibi aynı vergi, resim ve harçlar;

*Kişisel harcamalarınız dolayısıyla ödenen vergilerin indirilmesi mümkün değildir. Motorlu taşıtlar vergisi indirim konusu olamaz. Ancak işletmenin esas faaliyet konusu motorlu taşıtlarla ilgili ise indirilebilir. Örneğin araba kiralama şirketleri veya hava yolu şirketleri gibi.

*KDV indirilemez. Çünkü KDV'nin kendi içerisinde bir indirim mekanizması mevcuttur. Ancak baz durumlarda KDV'nin indirilmesi mümkün olmayabilir. Bu durumda indirilemeyen KDV maliyet unsuru olarak ele alınır.

7. Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar,

8. İşverenlerce, Sendikalar Kanunun hükümlerine göre sendikalara ödenen aidatlar

*Limit ilgili işletmede işçilere ödenen bir günlük çıplak ücrettir. Bu miktarı geçen kısım indirim konusu yapılamaz.

9.İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları

Notun Devamı İçin ...

ozisikhukuknotlar ▾

72
gönderi

9.897
takipçi

2.398
takip

☆ ÖZİŞİK KIRTASIYE ☆
Hukuk Hizmeti
⚖️ **Hukuk Fakültesi Ders Notları Bilgi & Sipariş** ⚖️
💎 DM & Whatsapp 💎
🔴🔴 **Shopier Magaza Siparis Linki** 🔴🔴
🔗 shopier.com/Ozisikkirtasiye

**DERS NOTLARINI
SİPARİŞİ İÇİN
ULAŞABİLİRSİNİZ**